

Film på turistklasse

Med bogen »Filmnoter« er instruktøren Linda Wendel aktuel med ny værdifuld guide til produktion af lavbudgetfilm. Trin for trin føres læseren udførligt og indsigtsfuldt gennem alle processens faser, men bogen giver også anledning til nogle hjertesuk.

AF SAMUEL BEN ISRAEL

Lidt paradoksalt indleder instruktøren Linda Wendel sin nye bog »Filmnoter« med ordene: »Der findes ingen opskrift, der findes ingen genvej til at blive filmkunstner.«

Paradoksalt, fordi bogen netop er en udførlig og indsigtsfuld rejseguide til filmproduktion på turistklasse, en indføring i at skabe lavbudgetfilm.

På de følgende knap 130 sider gennemgår hun, hvad hun uden falsk beskedenhed afslutter med at kalde »en effektiv metode« til at lave film for små midler og udenom filminstituttets

støttesystem. Trin for trin føres læseren gennem alle faserne i den kreative proces, fra ideudvikling til lancering.

Linda Wendel ved uden tvivl, hvad hun taler om. Gennem de seneste ti år har hun som uafhængig instruktør selv produceret fire spillefilm og en dokumentar om musikeren Niels Skousen, og bogen er fuld af gode råd og fine overvejelser, der tydeligvis bygger på hendes egne erfaringer med at skabe film på de vilkår.

Ulønnet undergrundsfilmkonsulent

Baggrunden for udgivelsen af »Filmnoter« er, at Linda Wendel i tidens løb er blevet kontaktet af andre filmskabere, der ønskede hende som vejleder i at lave billige film. Det gik hun efter eget udsagn gerne med til i begyndelsen af sin karriere som instruktør af lavbudgetfilm.

– Men som tiden gik, blev det mere og mere absurd for mig, at ikke nok med at jeg aldrig fik penge for mit arbejde, men måtte leve af dyre banklån for at gennemføre mine film, også skulle stå til rådighed og bestride jobbet som ulønnet undergrundsfilmkonsulent, udtaler hun i en pressemeddelelse ved udgivelsen af bogen.

På trods af sin erklærede vrangvillighed har hun nu valgt at samle sin viden og fremlægge den tilgang, hun selv bruger i sit arbejde med at skabe film for få penge og med alternativ finansiering. For, som hun skriver på side 51 i »Filmnoter«:

Jeg tror, at en opbrydning af formater og filmbudgetter vil være en vitaminindsprøjtning til det danske filmmiljø, en større grad af frihed i filmens holdsammensætning, bemanding og lanceringsmønster vil give inspiration og skabe nye tilgange til filmmediet.

Venindebogsagtig genistreg

Linda Wendels metode går i al sin enkelhed ud på, at man for hvert skridt i processen gør sig grundige overvejelser over, hvad man vil, og hvor man vil hen. Pointen er, som titlen antyder, at man skal notere sine tanker ned for at skabe klarhed og få sig et overblik.

Her er »Filmnoter« tydeligvis tænkt meget brugsorienteret. I et lidt venindebogsagtigt layout indeholder stort set samtlige afsnit tomme linjer til formålet. Samtidig er det en mindre genistreg, at bogen er udformet som en notesbog med spiralryg. Det er derfor meget nemt at skrive i bogen, og man kan gøre det eller have den liggende opslået uden at knække dens ryg.

Den gode ide med de tomme linjer virker dog ikke lige oplagt alle steder i »Filmnoter«. For eksempel er det lidt underligt og kontraintuitivt, at der i afsnittet om outline – en oversigt over filmens handlingsforløb – kun er afsat 19 linjer til noget, som ifølge brødteksten generelt består af 50-100 linjer. Men det er kritik i småtingsafdelingen.

Præstationsangst og selvtvang

»Filmnoter« henvender sig ikke kun til vordende filmskabere eller de mere erfarne, som bare er trætte af afslag på afslag om støtte til deres projekter, men er også tænkt som en indføring i tankerne og processerne bag filmproduktion for almindeligt filminteresserede.

Hører man til dem, er det endda ganske spændende læsning.

Samtidig kan især hendes anvisninger omkring de tidlige faser i processen – der blandt andet omfatter udarbejdelsen af et såkaldt *moodboard*, en slags kollage af billeder og tekster, der indfanger stemninger og udgør inspirationen til ens projekt – også være værdifulde for andre kreative og kunstnere, der har brug mere struktur i deres arbejde. Og hvem har ikke det?

Hendes måske allervigtigste råd, som også klart er relevant uden for det snævre filmkunstneriske felt, er slet og ret, at man skal overvinde sin præstationsangst og tvinge sig selv til at komme i gang – en venlig, men bestemt henstilling, som det sikkert vil gavne mange at tage til sig.

Tvunget til at læse fra start til slut

Den generelt udmærkede bog giver dog også anledning til nogle mindre og ét større hjertesuk. For at tage det mindst vigtige og mest pedantiske først, så virker »Filmnoter« en smule uredigeret. Især tegnsætningen vidner nogle steder om, at bogen godt kunne trænge til en ekstra gennemskrivning. Det er ikke direkte meningsforstyrrende, men bare temmelig irriterende. Flere punktummer, tak!

Bogens opbygning, hvor teksten i ét afsnit ofte glider over i det næste, gør »Filmnoter« svær at bruge som håndbog, og brugervenligheden ville desuden være større, hvis den var udstyret med et indeks. Man er næsten tvunget til at læse bogen fra start til slut – og helst flere gange – for at få mest muligt ud af den, og der er altså virkelig tale om guide, man skal følge trin for trin.

Der mangler en liste med forslag til videre læsning, især når læseren direkte opfordres til at søge yderligere viden om for eksempel manuskriptskrivning – det ville være mere relevant end det udførlige cv, som optager bogens sidste sider. En liste med webressourcer om crowdfunding og lignende – ud over de få links, som er spredt rundt omkring i teksten – ville også pynte i en eventuel revideret udgave.

Traditionel opfattelse i modsætning til fine intentioner

Mest graverende er »Filmnoter« præget af en traditionel og dogmatisk opfattelse af filmen som udtryksmiddel – både narrativt og stilistisk – i et tæt parløb med en meget ensidig opfattelse af forholdet mellem film og publikum, som efter min mening står i direkte modsætning til Linda Wendels fine intentioner om frihed og skabelsen af nye tilgange.

Det er den klassiske fortællemåde, som er udviklet og stadig dyrkes i Hollywood – her repræsenteret af den svenske dramaturg Ola Olssons berettermodel – der er i højsædet, og filmen beskrives eksplicit som »et medie, der manipulerer folks følelser«. For både kunstner og tilskuer er det hverken særligt frigørende eller nyskabende.

Linda Wendel: »Filmnoter«. Spiralryg, 144 sider. Forlaget Per Kofod 2013.

Tak fordi du bruger Modkraft.

Vi håber du har læst noget interessant eller oplysende.

Du kan støtte Modkraft via MobilePay: **50 37 84 96**